

Oponentský posudek na rigorózní práci

Jan Jílek: Bronzové nádoby z doby římské na území Moravy a naddunajské části Dolního Rakouska. Univerzita Pardubice 2009, 241 str., 92 obr., 6 map.

Předkládaná práce Jana Jílka navazuje na jeho magisterskou práci (Bronzové nádoby ze starší doby římské na území Moravy a naddunajské části Dolního Rakouska. MU Brno 2005). Autor se věnuje důležité složce římského importu do barbarika, jakými byly kovové nádoby, vyráběné ze slitin mědi. Na rozdíl od předešlého díla, pojal bronzové nádoby v rigorózní práci v rámci celé doby římské.

Základem Jílkovy práce je soupis bronzových nádob z Moravy a severního teritoria Dolního Rakouska. Po úvodních kapitolách o metodice, chronologii, výrobních centrech a nálezovém kontextu, věnuje autor hlavní pozornost rozboru jednotlivých kategorií a typů nádob, přičemž se zaměřil zvláště na typologii, chronologii a geografické rozšíření. Stanovil si několik cílů, mj. prověření tzv. dvojí chronologie, určení výrobních center, definici jednotlivých vln přílivu římského importu a způsob získávání artefaktů. Po formální stránce je práce na solidní úrovni, což se týká i rozsáhlé obrazové dokumentace.

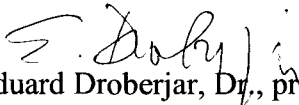
Velký prostor autor věnuje chronologickým otázkám, datování výroby a zejména době, kdy se antické předměty dostaly do barbarika, jak dlouho byly používány (otázka tzv. fenoménu dědění) a nakonec, kdy spočínuly v hrobech. Přičemž kromě aplikace stávajícího systému stupňů a fází vnáší do chronologie své vlastní poznatky, opírající se především o klasicko-archeologické vnímání římských importů, tj. 1) období pozdně tiberiovské-claudijské (14-54), 2) neronsko-flaviovské (54-96/100), období trajánsko-hadriánské (98/100-138), časně antoninovské (138-161), 4) období pozdně antoninovské (161-192/200) a 5) mladší doba římská až počátek doby stěhování národů. Pouze pro poslední období využil jen rámcové datování archeologické. Škoda, že tomuto období, ve kterém jsou bronzové nádoby zastoupeny jen v menším počtu, se nevěnoval z hlediska římsko-provinciální chronologie podrobněji. V práci rovněž postrádám širší objasnění historického a kulturně-společenského významu bronzových nádob uvnitř barbarské (germánské) společnosti a zejména charakteristiku prostoru, kam římské importy směřovaly (Svébové, resp. Markomani). Mezi kvádským (jihoslovenským) a markomanským (Čechy, jižní Morava a severní část Dolního Rakouska) teritoriem je v hmotné kultuře starší doby římské poněkud rozdílný vývoj, což se týká také interpretace některých historických událostí (např. občanské války čtyř císařů a domitiánské války).

A konečně malou výhradu mám k používání plurálu majestaticus. Raději bych volil tzv. ich-formu, tj. 1. osobu č. jednotného, protože rigorózní práce je dílem jednoho autora, na což jsem již poukazoval v posudku práce magisterské.

Přes výše uvedené připomínky se domnívám, že autor při zpracování tématu postupoval velmi pečlivě, kriticky, se znalostí problému a s využitím dostupných pramenů a literatury. V práci podal solidní přehled, jímž si vytvořil velmi dobrou pozici pro své další bádání o importech a antické toreutice zvláště.

Posuzovaná práce mgr. J. Jílka splňuje podle mého názoru požadavky kladené na rigorózní práce a proto ji doporučuji k obhajobě.

Hradec Králové, 15. 4. 2010

Doc. PhDr. Eduard Droberjar, Dr., prof. nadzw. UMCS
Katedra archeologie UHK a Instytut Archeologii UMCS Lublin